

อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ของประเทศไทย

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา กันตนามัลลกุล

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้อาหารไทยเป็นอาหารยอดนิยมของผู้บริโภคในระดับสากล โดยมีเป้าหมายพัฒนาประเทศให้เป็นครัวของโลก เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นที่อุดมสมบูรณ์และเหมาะต่อการทำเกษตรกรรม อีกทั้งมีชื่อเสียงโดดเด่นด้านรสชาติ ความประณีต บรรจง และสวยงามในการปรุงแต่งอาหาร การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ไว้หลายด้าน รวมทั้งมีการวางแผนและจัดการกิจกรรมและผลผลิตตลอดห่วงโซ่อาหาร ตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำ คือ การผลิตวัตถุดิบการเกษตร อุตสาหกรรมกลางน้ำ คือ การแปรรูปวัตถุดิบการเกษตรให้อาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมปลายน้ำ คือ การผลิตอาหารสำหรับการบริโภคของประชากร ในรูปแบบอาหารที่ต้องผ่านการทำให้สุก อาหารกึ่งสำเร็จรูป และอาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภค

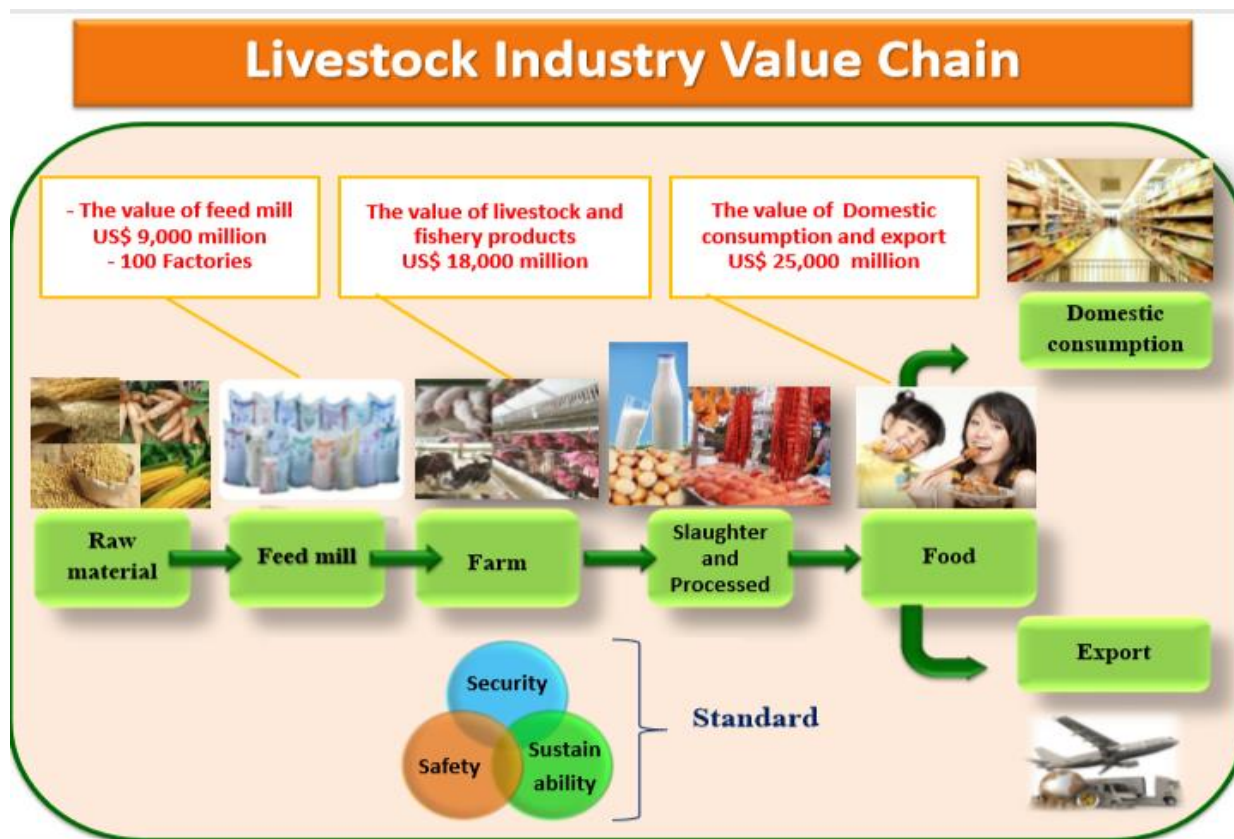
อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในฐานะอุตสาหกรรมกลางน้ำมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเชื่อมต่อการระหว่างการผลิตพืชผลทางการเกษตรกับการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ เพื่อเป็นแหล่งอาหารโปรตีนสำหรับประชากร เมื่อใดที่เกิดปัญหาในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ (อุตสาหกรรมกลางน้ำของห่วงโซ่อาหาร) อาทิเช่น ปริมาณวัตถุดิบการเกษตรไม่เพียงพอต่อความต้องการ การขาดแคลนวัตถุดิบการเกษตรบางช่วงฤดูกาล ราคาวัตถุดิบการเกษตรเพิ่มสูงขึ้น และวัตถุดิบการเกษตรมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น ย่อมนำไปสู่ปัญหาในการผลิตของอุตสาหกรรมปลายน้ำในห่วงโซ่อาหาร เช่น ผลผลิตและผลิตภัณฑ์จากสัตว์มีราคาแพง คุณภาพต่ำ ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และไม่เพียงพอต่อการบริโภค

ความสำคัญของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ความหมายของคำว่า “อุตสาหกรรม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ทุนและแรงงานเพื่อผลิตสิ่งของหรือจัดให้มีบริการ เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ดังนั้น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในที่นี้จึงหมายถึงกิจกรรมที่ใช้ทุนและแรงงานเพื่อผลิตอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์ อุตสาหกรรมอาหารสัตว์เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในภาคการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกอาหารสัตว์

อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ของประเทศไทยพัฒนาการอย่างต่อเนื่องในหลายด้าน เช่น ด้านการค้าระหว่างประเทศ ด้านการทดแทนวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ ด้านการคำนวณสูตรอาหารสัตว์ ด้านการปรับปรุงกระบวนการผลิตอาหารสัตว์ และด้านการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์และการขนส่ง เป็นต้น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในปัจจุบันยังมีความเกี่ยวเนื่องกับภาคการผลิตและบริการอื่นๆ เช่น การผลิตพืชอุตสาหกรรม การผลิตสัตว์เศรษฐกิจ อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ธุรกิจด้านการขนส่ง และธุรกิจด้านการติดต่อสื่อสาร ด้วยเหตุนี้ อุตสาหกรรมอาหารสัตว์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจระดับมหภาคและจุลภาคของประเทศ โดยสร้างรายได้จำนวนมากแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยในปี พ.ศ. 2560 ประเมินมูลค่าที่เกิดขึ้นตลอดห่วงโซ่อุตสาหกรรมการผลิตสัตว์ เช่น โรงงานอาหารสัตว์ ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงปศุสัตว์และสัตว์น้ำ และธุรกิจ

อาหารแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์และสัตว์น้ำเพื่อการบริโภคในประเทศและส่งออก สูงถึง 315,000, 630,000 และ 875,000 ล้านบาท ตามลำดับ (อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุล 1 US\$ = 35 บาท)

ภาพที่ 1 มูลค่าที่เกิดขึ้นตลอดห่วงโซ่อุตสาหกรรมการผลิตสัตว์
ที่มา: Aramsiriwat (2018)

ผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

การดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายจากหลายอาชีพ ได้แก่ ผู้ผลิตวัตถุดิบอาหารสัตว์ ผู้ค้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ ผู้ผลิตและจำหน่ายวัตถุดิบที่เติมในอาหารสัตว์ โรงงานอาหารสัตว์ และตัวแทนจำหน่ายและ/หรือเอเยนต์อาหารสัตว์ บุคคลเหล่านี้ต่างทำหน้าที่และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ดังนี้

1. **ผู้ผลิตวัตถุดิบอาหารสัตว์** หมายถึง ผู้ดำเนินการผลิตวัตถุดิบเพื่อป้อนให้กับโรงงานอาหารสัตว์ เช่น เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง โรงสีข้าวซึ่งผลิตปลายข้าวและรำละเอียด โรงงานสกัดน้ำมันพืชซึ่งผลิตกากพืชน้ำมันต่างๆ ที่สำคัญ คือ กากถั่วเหลือง กากถั่วลิสง กากรำ กากเนื้อในปาล์มน้ำมัน โรงงานปลาป่นซึ่งแปรรูปเศษปลาหรือปลาเบ็ดจากอุตสาหกรรมประมงให้เป็นปลาป่น และโรงงานอุตสาหกรรมอื่นๆ ซึ่งผลิตเศษเหลือที่สามารถนำมาเป็นอาหารสัตว์ได้ (โรงงานนมถั่วเหลืองผลิตกากนมถั่วเหลือง โรงงานเปียร์ผลิตกากเปียร์ โรงงานวันเส้นผลิตกากถั่วเขียว)

2. **ผู้ค้าวัตถุดิบอาหารสัตว์** หมายถึง ผู้รวบรวมพืชไร่ชนิดต่างๆ จากเกษตรกร แล้วนำมาอบแห้งหรือผึ่งแดดให้แห้งเพื่อจำหน่ายให้โรงงาน รวมทั้งผู้นำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ โดยมากเป็นวัตถุดิบที่ผลิตในประเทศไม่เพียงพอับความต้องการ เช่น กากถั่วเหลืองคุณภาพดี และวัตถุดิบทดแทนที่ไม่สามารถผลิตใน

ประเทศ เช่น กากเมล็ดงา กากเรปซีด ผู้ค้าวัตถุดิบอาหารสัตว์มีทั้งผู้ค้าระดับท้องถิ่นและผู้ค้ารายใหญ่ที่รับซื้อพืชไร่จากผู้ค้าท้องถิ่นเพื่อจัดจำหน่ายให้ผู้ซื้อวัตถุดิบอีกทีหนึ่ง หรือส่งออก

3. ผู้ผลิตและจำหน่ายสารเสริมและเคมีภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับอาหารสัตว์ โดยทั่วไปแล้วส่วนผสมของอาหารสัตว์ประกอบของวัตถุดิบหลากหลายชนิด ซึ่งจำแนกได้ 2 กลุ่ม คือ (1) วัตถุดิบหลัก ใช้เป็นส่วนผสมในปริมาณมากกว่าร้อยละ 1 และ (2) วัตถุดิบที่ใช้เป็นส่วนผสมในปริมาณน้อยกว่าร้อยละ 1 เช่น สารผสมล่วงหน้าหรือพรีมิกซ์ สารถนอมคุณภาพอาหารสัตว์ สารเร่งการเจริญเติบโต โปรไบโอติก เป็นต้น แหล่งที่มาของวัตถุดิบกลุ่มที่ 2 อาจมาจากการผลิตขึ้นเองภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ โดยผู้ประกอบการที่เป็นคนไทยและบริษัทข้ามชาติที่มีความชำนาญด้านนี้โดยเฉพาะ ผู้ผลิตและจำหน่ายสารเสริมและเคมีภัณฑ์เหล่านี้จำหน่ายสินค้าให้กับโรงงานอาหารสัตว์โดยตรง หรือผ่านตัวแทนจำหน่ายอีกทีหนึ่ง

4. โรงงานอาหารสัตว์ หมายถึง ผู้ประกอบการที่ทำหน้าที่ผลิตอาหารสัตว์เพื่อการจำหน่ายเชิงการค้า และ/หรือเพื่อใช้เองภายในฟาร์ม (ทวีเดช ประเจกสกุล 2554 และ อุทัย คັນโช 2554) ประเทศไทยมีโรงงานอาหารสัตว์จำนวนมากกระจายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ขนาดของโรงงานอาหารสัตว์มีตั้งแต่โรงงานขนาดเล็กจนถึงโรงงานขนาดใหญ่ โรงงานขนาดเล็กและโรงงานขนาดกลางมักมีระบบการผลิตแบบพื้นฐานและระบบการผลิตแบบกึ่งอัตโนมัติ ส่วนโรงงานขนาดใหญ่มีระบบการผลิตแบบอัตโนมัติ จากรายงานของ สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ (2561ก) พบว่า ในปี พ.ศ. 2561 โรงงานอาหารสัตว์ที่ขึ้นทะเบียนมีจำนวน 52 โรง และร้อยละ 70 ของจำนวนโรงงานทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตภาคกลาง โรงงานอาหารสัตว์ดำเนินการผลิตอาหารสัตว์เกือบทุกวัน ประเภทของอาหารสัตว์ที่ผลิตมี 4 ประเภทตามส่วนประกอบของโภชนะ ได้แก่ อาหารสัตว์สำเร็จรูป หัวอาหารสัตว์ เบสมิกซ์ และสารผสมล่วงหน้า (ทวีเดช ประเจกสกุล 2554) การดำเนินงานในแต่ละวันเพื่อผลิตอาหารสัตว์ต้องผ่านหลายขั้นตอน ซึ่งจัดกลุ่มได้ 4 กลุ่ม (พีรณช สอนเย็น 2550) คือ

- 1) การจัดหาและการเตรียมวัตถุดิบอาหารสัตว์ เครื่องจักรกล อุปกรณ์ แรงงาน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) การแปรสภาพวัตถุดิบให้มีสภาพเหมาะสมในการนำไปประกอบสูตรอาหาร และอยู่ในสภาพที่สัตว์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- 3) การชั่งตวงวัดปริมาณวัตถุดิบตามสูตร และผสมคลุกคล้าให้เป็นเนื้อเดียวกัน
- 4) การบรรจุ เก็บรักษา และการขนส่งอาหารสัตว์ที่ผสมเสร็จแล้ว

5. ตัวแทนจำหน่ายและ/หรือเอเยนต์อาหารสัตว์ เป็นตัวแทนในการจัดจำหน่ายอาหารสัตว์ที่ย่อยหรือหนึ่งในท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ตัวแทนจำหน่ายและ/หรือเอเยนต์อาหารสัตว์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญช่วยลดความเสี่ยงในการจำหน่ายอาหารสัตว์ให้กับโรงงาน เนื่องจากตัวแทนจำหน่ายและ/หรือเอเยนต์อาหารสัตว์เป็นคนในท้องถิ่นที่ เข้าใจความต้องการของผู้ซื้อ และมีสานสัมพันธ์ที่ดีกับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์

สถานการณ์วัตถุดิบ

วัตถุดิบการเกษตรหลายชนิดถูกนำมาใช้เป็นส่วนผสมในสูตรอาหารสัตว์ ซึ่งจำแนกได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเมล็ดพืชน้ำมัน และกลุ่มวัตถุดิบประเภทแป้ง วัตถุดิบทั้งสองกลุ่มมีปริมาณการใช้ค่อนข้างมากและส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เสกสม อาตมางกูร (2559) ได้วิเคราะห์ถึงสถานการณ์วัตถุดิบทั้งสองกลุ่มไว้ดังนี้

1. กลุ่มเมล็ดพืชน้ำมัน เป็นวัตถุดิบที่ได้หลังจากผ่านกระบวนการสกัดน้ำมัน จัดอยู่ในกลุ่มวัตถุดิบแหล่งโปรตีนในสูตรอาหารสัตว์ ตัวอย่างวัตถุดิบในกลุ่มนี้ เช่น กากถั่วเหลือง (soybean meal) และกากเรปซีด (rapeseed meal) (เรปซีด (rapeseed) เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า คาโนลา (canola)) กากถั่วเหลืองเป็นผลพลอยได้จากกระบวนการสกัดน้ำมันเมล็ดถั่วเหลือง ประเทศไทยมีปริมาณการผลิตเมล็ดถั่วเหลืองไม่มากนัก เนื่องจากสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกถั่วเหลือง จึงต้องพึ่งพาการนำเข้าจากถั่วเหลืองจาก

แหล่งผลิตรายใหญ่ของโลก เช่น สหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล และสาธารณรัฐอาร์เจนตินา สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศซึ่งตั้งอยู่เหนือเส้นศูนย์สูตร ส่วนสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลและสาธารณรัฐอาร์เจนตินาตั้งอยู่ต่ำกว่าเส้นศูนย์สูตร ฤดูกาลเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวจึงแตกต่างกัน โดยสหรัฐอเมริกามีฤดูกาลเพาะปลูกถั่วเหลืองเดือนเมษายน-มิถุนายน และเก็บเกี่ยวเดือนสิงหาคม-ตุลาคม สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลเริ่มฤดูกาลเพาะปลูกช่วงเดือนพฤศจิกายน-มกราคม และเก็บเกี่ยวช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม และสาธารณรัฐอาร์เจนตินาเริ่มฤดูกาลเพาะปลูกช่วงเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ และเก็บเกี่ยวช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน ทำให้ผลผลิตถั่วเหลืองออกสู่ตลาดมีอย่างเพียงพอกับความต้องการ และราคาถั่วเหลืองจากอเมริกาใต้มีต่ำกว่าราคาถั่วเหลืองจากอเมริกาเหนือ โรงงานอาหารสัตว์ควรใช้กากถั่วเหลืองจากอเมริกาเหนือให้พอดี และเก็บสต็อกกากถั่วเหลืองอเมริกาใต้เพื่อควบคุมต้นทุนการผลิต

ส่วนกากเรพซีด (กากคาโนลา) เป็นวัตถุดิบแหล่งโปรตีนที่ได้จากกระบวนการสกัดน้ำมัน มีโปรตีนสูงร้อยละ 36-38 ภาพรวมการผลิตเรพซีดของโลกมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย โดยสหภาพยุโรปเป็นแหล่งผลิตเรพซีดที่สำคัญ รองลงมา คือ แคนาดา และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ทั้งกากถั่วเหลืองและกากเรพซีดมีปริมาณการผลิตที่คาดว่าจะเพียงพอต่อความต้องการ และราคาอยู่ในเกณฑ์ทรงตัว อย่างไรก็ตาม หากมีปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศตามปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) และลานินญา (La Niña) เป็นต้น อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและราคาวัตถุดิบทั้งสอง

2. กลุ่มประเภทแป้ง วัตถุดิบที่สำคัญในกลุ่มนี้ คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และข้าวสาลี ปริมาณการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลกลดลงเล็กน้อย ส่วนหนึ่งเป็นผลจากภาวะราคาน้ำมันดิบที่ลดลงในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อการผลิตเอทานอลลดน้อยลง แต่ไม่น่าส่งผลกระทบต่อราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากนัก โดยสหรัฐอเมริกาคือประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก รองลงมา คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน และสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล สำหรับประเทศไทย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่ง แต่ปริมาณการผลิตก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ จำเป็นต้องนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมกับสรรหาวัตถุดิบชนิดอื่นทดแทน เช่น ข้าวสาลี

ขณะที่ข้าวสาลี ปริมาณการผลิตของโลกลดลงเล็กน้อย โดยสหภาพยุโรปเป็นประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ รองลงมา คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐอินเดีย โดยในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยนำเข้าข้าวสาลีจากต่างประเทศเพื่อผลิตอาหารสัตว์ ทดแทนการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศที่ผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการ

นอกจากวัตถุดิบสองกลุ่มข้างต้น วัตถุดิบอีกกลุ่มที่สำคัญต่ออุตสาหกรรมอาหารสัตว์ คือ ปาล์มน้ำมัน ประเทศไทยผลิตปาล์มน้ำมันค่อนข้างมากเช่นเดียวกับประเทศอื่นในโลก โดยเฉพาะช่วงที่ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกขยับตัวเพิ่มขึ้น ปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมันที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนเกินความต้องการของโลก เป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดทิศทางการใช้วัตถุดิบและต้นทุนของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

สถานการณ์อาหารสัตว์

สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย (2561ช) คาดคะเนปริมาณความต้องการใช้อาหารสัตว์ต่อปี ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2560 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 12.9 ล้านตัน ใน ปี พ.ศ. 2550 เป็น 19.6 ล้านตัน ใน ปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นอัตราเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.7 ต่อปี เนื่องจากปริมาณการส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์ชนิดอื่นๆ ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประกอบกับปริมาณการบริโภคผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์ภายในประเทศยังคงเพิ่มขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณความต้องการใช้อาหารสัตว์จำแนกตามชนิดของปศุสัตว์ ระหว่างปี พ.ศ.

2559 และ ปี พ.ศ. 2560 พบว่า ปริมาณความต้องการใช้อาหารสัตว์เกือบทุกชนิด ใน ปี พ.ศ. 2560 มีค่ามากกว่า ปี พ.ศ. 2559 ตามจำนวนประชากรปศุสัตว์ที่เพิ่มขึ้น ยกเว้นปริมาณความต้องการใช้อาหารสัตว์ในกลุ่มไก่ไข่และพ่อแม่พันธุ์ไก่ไข่ เนื่องจากจำนวนประชากรไก่ไข่และพ่อแม่พันธุ์ไก่ไข่ลดลง สาเหตุเนื่องมาจากราคาไข่ไก่ตกต่ำอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ปริมาณความต้องการใช้อาหารสัตว์จำแนกตามชนิดปศุสัตว์ ระหว่าง ปี พ.ศ. 2559 และ ปี พ.ศ. 2560

ชนิดปศุสัตว์	ปริมาณ (ล้านตัน)	
	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
ไก่เนื้อและไก่พ่อแม่พันธุ์	7.1	7.4
ไก่ไข่และไก่พ่อแม่พันธุ์	3.3	3.2
สุกร	6.2	6.3
เป็ด	0.5	0.7
โคนม	0.6	0.9
สัตว์น้ำ	1.0	1.1
รวม	18.6	19.6

ที่มา: ดัดแปลงจากสมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย (2561ข)

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลข้างต้นเป็นเพียงการคาดคะเนปริมาณความต้องการใช้อาหารสัตว์จากจำนวนประชากรปศุสัตว์ในประเทศ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่อาจทำให้ปริมาณความต้องการใช้อาหารสัตว์ในประเทศเพิ่มขึ้นหรือลดลง

กล่าวโดยสรุป อุตสาหกรรมอาหารสัตว์เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในภาคการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจทั้งระดับมหภาคและจุลภาคของประเทศ การดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายจากหลายอาชีพ ซึ่งต่างทำหน้าที่และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

กระบวนการผลิตอาหารสัตว์จำเป็นต้องใช้วัตถุดิบการเกษตรหลายชนิด จำแนกได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเมล็ดพืชน้ำมัน และกลุ่มวัตถุดิบประเภทแป้ง วัตถุดิบทั้งสองกลุ่มมีปริมาณการใช้ค่อนข้างมากและส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และจากคาดคะเนปริมาณความต้องการใช้อาหารสัตว์ต่อปี ระหว่าง ปี พ.ศ. 2550-2560 โดยสมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ. (2556). พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).

- พีรณัฐ สอนเย็น. (2550). ศึกษาการบริหารจัดการวัตถุดิบคอกเลี้ยงของโรงงานอาหารสัตว์แห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจการเกษตร) สาขาธุรกิจการเกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และทรัพยากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย. (2561ก). ทำเนียบสมาชิกโรงงานอาหารสัตว์. สืบค้น วันที่ 9 มิถุนายน 2561 จาก <http://www.thaifeedmill.com/>
- สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย. (2561ข). ประชากรสัตว์ ความต้องการใช้อาหารสัตว์. สืบค้น วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 จาก <http://www.thaifeedmill.com/tabid/56/Default.aspx>
- เสกสม อามางกูร. (2559). ทิศทางจัดการอาหารสัตว์ในอนาคต. สัตว์เศรษฐกิจ ปีที่ 33 ฉบับที่ 779 ปักษ์หลังเดือนมิถุนายน 2559 (หน้า 17-23)
- Aramsiriwat, B. (2018). Thai Feed Industries Perspectives. VICTAM Asia 2018. March 27-29, 2018, BITEC Bangna, Bangkok, Thailand.
- Erickson, S.P., Akridge, J.T., Barnard, F.L. and Downey, W.D. (2002). Agribusiness Management. 3rd edition New York: McGraw-Hill Companies Inc.